

Nyheter från Radiomuseet

Nr 185 juni 2024

Teknik och kultur i gemenskap

Detta är ELSA som guidar besökarna på Flygvapenmuseum i Linköping. Vill du bli mer bekant med henne så möt henne i de båda länkarna här:

<https://www.youtube.com/watch?v=Ji5i8b3vDwI>

<https://www.youtube.com/watch?v=dnhwz6obZ34>

Om du besöker Universeum i Göteborg får du träffa deras robotguide som heter Veta.

En robot på Radiomuseet – något för oss?

I veckan hade vi ett inspirerande möte då Christoffer Johannesson och Daniel Engelson från företaget Dynorobotics besökte oss. De presenterade då en AI-robot som skulle kunna hjälpa oss på museet.

Nyfikna som vi är fick vi lära och ta del om vad den nya tekniken kan erbjuda. Roboten är en liten varelse i form av en rörligt piedestal på hjul med en bildskärm. Roboten som lyssnar och ser är uppkopplad och söker blixtnabbt information i databaser och på nätet. Givetvis med fullt AI-stöd och tillgång till vårt föremålsregister.

Den kan vandra runt i museet och guida gäster, svara på frågor och underhålla barn. Allt mellan himmel och jord är ju sökbart idag och dessutom kan man få den att tala valfritt språk. Med AI-stöd kan man få snabba och uttömmande svar på det mesta. Universeum i Göteborg har just fått en sådan robot likaså flygvapenmuseet i Linköping.

Något för oss? Ja säkert ett bra dragplåster och en effektiv hjälp när det gäller guidning på främmande språk. Vad det hela skulle kosta fick vi inte helt klarlagt men det är givetvis fråga om stora belopp. Ingen investering vi varken kan räkna hem eller åta oss. Intressant ändå att ta del av ny teknik och skulle en sponsor eller finansiär dyka upp skulle jag inte tacka nej.

Martin Björkman

Christoffer Johannesson och Daniel Engelson

Välkomna till årets sommarmöte

Vi träffas till ett medlemsmöte lördagen den 8 juni klockan 12 på Radiomuseet. Inledningsvis blir det som vanligt information om läget för Radiomuseet, pågående arbete och framtidsplaner. Därefter blir det trevlig samvaro med kaffe/the och goda smörgåsar. Efter detta kommer vår gästtalare som är Lars Jonsson från Stockholm och berättar om sina många år som tekniker på Sveriges Radio.

Det går även att följa mötet via Zoom. Vi vill gärna ha möjlighet att nå medlemmar som inte kan komma till Göteborg så vi sänder ut länken till Zoom någon dag innan mötet till samtliga medlemmar som vi har e-postadresser till.

Lars Jonsson – Långvägare på Radion

Lars Jonsson har verkat under sitt yrkesliv på SR mellan 1964-2014 och hans verksamhet kan beskrivas så här.

Lars växte upp i en radiomiljö, eftersom fadern hade en radioaffär i Härnösand. Tack var sin äldre bror Kurt, som jobbade på SR i Sundsvall och Göteborg, kom Lars redan som 15-åring i kontakt med SR som praktikant. 1967 kom han till Radiohuset i Stockholm på ljudserviceavdelningen.

Efter en gymnasieutbildning i teleteknik blev det fast servicejobb på SR, som Lars dock lämnade året därpå för en fyraårig utbildning på KTH:s Elektrosektion. Under studierna jobbade Lars som ”daglönare” på SR:s tekniklabb, där han gjorde sitt examensarbete i TV-teknik, ”SECAM-PAL transkoder”*.

1973 fick Lars ett fast jobb på SR i Norrköping, där han fick arbeta med både video och ljudteknik i det nya Norrköpingshuset. När Lokalradion skulle etableras 1977 blev Lars teknikchef på Radio Kalmar. 1980 var han tillbaka i Stockholm på Lokalradions Centrala teknik, med en ny avdelning med projekt och service. I början på 80-talet arbetade Lars som lärare i trådlös teknik för överföringar från reporterbilar och OB-bussar till SR:s studior.

Under 80-talet administrerade Lars ett flertal arbetsgrupper inom olika teknikområden, exempelvis bandspelare, HF, mixrar, akustik, data mm. Han arbetade också i nära samarbete med Televerket Radio vid utbyggnaden av det fjärde sändarnätet, FM4.

På 90-talet arbetade Lars på SR som chef för teknisk utveckling. Ljuddatorer och servrar i datanät ersatte bandspelare och grammofoner. Det blev också flera internationella uppdrag inom EBU och AES, bland annat med att skapa standarder för filformat och ljud över datanät.

Under sina sista år på SR bidrog Lars till ett litet museum av gammal radioutrustning från 1930 till 1980 i Radiohuset.

2014 stämplade Lars ut från SR efter 50 år med en fantastisk teknikutveckling som han själv fått se på nära håll.

*teknik för att kunna överföra program mellan färg-TV-systemet SECAM som användes i Frankrike och det tyska PAL-systemet, som vi och stora delar av övriga Europa i övrigt använde oss av.

Kalendarium under 2024

8/6 lördag Sommarköte kl.1200
20-25 juli Gammelvala
14/9 lördag Höstmöte kl.1200
26-29 sept. Bokmässan
7/12 lördag Vintermöte kl.1200

Radiomuseet tömmer trapphuset

Lördag 25 maj kl 13-15 – är alla välkomna att tömma vårt lager i trapphuset. Allt skall bort!

För 100:- får du tillträde klockan 12 alltså en timme innan vi öppnar för gratis take-away från vårt välfyllda trapphus. Vi behöver rensa bland gamla apparater, komponenter, antenner, skåp/rack, instrument, mottagare, antik radio/rundradio.

Där finns allt mellan antenn och jord.

Villkor gratis men inte bara ta "russinen ur kakan" utan hittar du en bra grej så hjälp oss att bli av med en annan grej också.

Kontaktperson

Martin Björkman

martin@radiomuseet.se

070 529 65 54

En Rund radiogåva till museet

Radiomuseet har fått denna lilla radiomottagare med AM och FM-band. Givaren är Leif Jonsson i Huskvarna och den är förmedlad via Matts Brunnegård. Den är tillverkad i Malaysia och registrerad RM 7661. Den fungerar alldeles utmärkt.

Bild: Lars Lindskog

Kraftig solstorm i helgen

11 maj, 2024 Per Eriksson, Sveriges DX-förbund rapporterar

Helgens radiolyssning drabbas av en mycket kraftig solstorm som drog in i fredags. Störningen kommer att märkas under hela helgen, bland annat i form av norrskan i södra Sverige och även nere i Europa.

Det handlar om solutbrott av typen ”Coronal Mass Ejection”, alltså explosioner av plasma och magnetiska fält från solens korona. Space Weather Prediction Center (SWPC) vid den amerikanska vädermyndigheten NOAA bedömer styrkan vara av nivå G5, vilket senast inträffade i oktober år 2003:

<https://www.swpc.noaa.gov/news/g5-conditions-observed>

Enligt myndigheten finns det uppenbar risk för störningar i radio- och satellitkommunikation. Även elnät kan drabbas, något som skedde år 2003. Svenska kraftnät har haft höjd beredskap. Under natten till lördagen minskades kapaciteten i överföringen mellan elområden som en åtgärd.

Solaktiviteten har en cykel på elva år. I december 2019 gick solen in solfläckscykel 25. Den förväntas nå sin topp i mitten av år 2025.

Hur skarvar man trådar till trådspelaren

Vi har en trådspelare på museet, som vi kan spela upp trådspelningar på. Ibland händer det att tråden går av. Hur kan man då skarva ihop tråden igen så att det inspelade materialet kan räddas? Skarven måste ju sedan kunna passera ljudhuvudet utan att tråden går av igen. Knepigt!

Tore Andersson hittade en mycket läsvärd artikel om detta i **Populär Radio nr 2 från 1949** som AEF (Arboga Elektronikhistoriska Förening) har skannat in och som kan laddas ned från deras hemsida via länken:

<https://www.aef.se/Amatortidningar/Amatortidningar.htm>

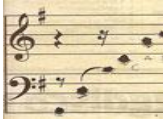
Där står det att man kan laga en tråd som har gått av i en trådspelare på följande vis:

Värm de båda ändarna med en låga från en tändsticka så de blir avhärdade och mjuka. Knyt sedan ihop de två ändarna så att det blir en liten lagningsknut. Denna knut klarar att passera ljudhuvudet om det är halvöppet och inte av den slutna typen, som dock är mer ovanlig.

Intressant är även trådens höga hastighet i en trådspelare som är 61 alternativt 76 cm/sekund beroende på modell. Detta kan jämföras med bandet i en bandspelare där den högsta inställbara hastigheten ofta är 19,1 cm/sekund.

Tips och kommentarer mottages tacksamt.

Lars Lindskog

Blommande sköna dalar 1879

Under rönn och syren

Musik: Herman Palm (1863-1902)
Text: Zacharias Topelius (1818-98)

Göteborgs Manskör
Mathias Harms, dirigent

Bilder från en cykeltur i vårsolens glans mellan
Bögatan och Orangerigatan, Göteborg, april 2020

Följ med på en härlig cykeltur till tonerna av denna underbara vårsång

<https://www.facebook.com/watch/?v=3127241973981920>

Besök Varvshistoriska Föreningen

Varvshistoriska Föreningen i Göteborg är en ideell förening som har som mål att bevara och sprida kunskapen om storvarvsepoken i Göteborg, varvens verksamhet var en starkt bidragande till att Göteborgs blev en stor och viktig industristad i Sverige och i världen.

Vi finns på Götaverkenområdet, du är välkommen att besöka vår utställning på våra *Öppet husdagar* och vi ser gärna att du blir medlem för att stötta vår verksamhet. Se aktuell information på vår hemsida: <https://www.varvshistoriska.se/>

Varvshistoriska föreningen i Göteborg
Anders Carlssons gata 11
Tel: 031- 51 02 07
Mail: varvshistoriskagbg@telia.com.

Välkommen till Gammelvala 2024 den 20-25 juli

Gammelvala är en utställning från ”den gamla världen”, i Brunskog, nära Arvika i Värmland. Utställningen visar gammal teknik för odling, hushållsarbeten, matberedning, husbygge, träarbete med mera. Alltså, allt som var så viktigt förr i tiden och som håller på att bli glömt nu, när det mesta köps in färdigt. Och vad kan bättre passa in i en sådan utställning än en radioverkstad, en utrotningshotad verksamhet i allra högsta grad!

På initiativ av Ulf Sjödén, som även var med och startade Radiohistoriska Föreningen i Västsverige för 40 år sedan, började vi ställa ut en rätt så autentisk radioverkstad för mer än 20 år sedan och vi har varit med i alla år sedan dess, med undantag för pandemiåren 2020 – 2021.

Under åren har utställningen haft olika utformningar, från en ganska liten variant som den som var i 2007 till den spaciösa utställning 2017 och den ordentligt omgjorda som vi gjorde i 2023. Syftet med vår deltagande i Gammelvala är att sprida intresse och kunskap om radio och radiohistoria, att få Radiomuseet känt, och att visa den gamla tekniken. Som en bonus kan vi visa en liten utställning med gamla apparater, som vi hoppas ge mersmak.

År 2023 hade vi 9 medlemmar på plats i Brunskog och flera som hjälpte till med förberedelser på museet. I år, 2024, pågår utställningen från den 20 – 25 juli. Med uppsättning och nedtagning inräknad blir det 8 dagars arbete. De flesta av oss är med några dagar, antingen från början eller mot slutet. Vi jobbar mellan kl. 11 och kl. 18. En del fritid finns, så man kan titta på resten av de intressanta arbeten som pågår runt omkring.

På kvällarna är vi lediga, och vi har väldigt trevligt på en grillfest, vanligtvis på onsdag kväll. Observera veteranbilen i bakgrunden i bilden här. På onsdagen kommer hundratals veteranbilar, det är så härligt! Har du lust att ta en sväng till Brunskog och jobba lite på vår utställning några dagar mellan de 20- 25 juli 2024? Vi välkomnar nya medarbetare med öppna armar, kom gärna med! Skicka ett mejl till info@radiomuseet.se om du vill höra mer och komma med!

Jeanette Nilsson och hela gänget på Radioverkstan.

Christer Falkenström, Lollo Lund, Ulf Nilsson, Jeanette Nilsson, Ulf Sjödén, Marianne Falkenström, Ingvar Lund, Lennart Nilsson, Inger Henningsson, Robin Henningsson. På bilden fattas Christer Aronsson och Reino Larsson.

Staten Ukraina växer fram

Ukraina var säkert för flertalet svenskar ett förhållandevis okänt land innan Rysslands fullskaliga angrepp den 24 februari 1922. Idag har Ukraina vunnit allas våra hjärtan och vi betraktar nu allmänt landet som en naturlig del av Europa. Vi försöker här ge en liten bakgrund till Ukrainas historia.

Fem nutida stater kan idag göra anspråk på att ha rötter helt eller delvis i den statsbildning, som för 1000 år sedan växte fram mellan Ladoga och Svarta havet, floden Bug i södra Ukraina och Volga och som på östslavernas språk kallades Rus. Rus omfattade Ryssland, Vitryssland, Ukraina, Litauen och Polen.

Den historiska händelsekedjan inleds för Vitryssland, Ukraina och Ryska Federationen med *Rus* där Kiev var äldsta politiska centrum och "*alla ryska städers moder*".

Namnet på den tidigast kända östslaviska riket *Rus* kom sannolikt från en från Roslagen invandrad härskarätt. Enligt den så kallade Nestorkrönikan från 1100-talet skall en man vid namn Rurik ha slagit sig ned i Novgorod. Han lär ha idkat handel längs floderna och lagt grunden till staden Kiev längre söderut vid Dnepr. Kiev blev snart huvudstad i det så kallade *Rússkaja Zemljá*, "*det ryska landet*" vilket var namnet på ättens domäner, men som i rysk historiebrevning blivit liktydigt med den första riktiga ryska staten.

Nu gällde det för alla makthavare att legitimera sig som rättmätiga ägare till den historien för att förklara att denna stat skulle vara den enda rätta. För Ryssland och dess befolkning skulle det enligt myten inte existera något som hette ukrainare eller vitryssar.

För ukrainarna i gengäld existerar visserligen ryssar men mer som erövrare. Arvet *Rus*, representerade de skogsfinnar vilka under mongolernas tid övertog rusernas språk och byggde upp ett välde med Moskva som centrum. En historia som inte accepteras av Ryska Federationen där man inte vill höra talas om att det varit främmande folk som grundade det "sanna ryska landet"

Genom århundraden har Ukraina som land varit knutet till Ryssland på olika sätt. Efter första världskriget blev Ukraina liksom Finland fria länder. Det var efter att det ryska kommunistiska partiet (f d Bolsjevikregimen) störtat tsarväldet och Ryssland förlorade makten över nästan hela sitt välde i östra Europa i och med freden i Brest 1917.

Under perioden från 1795 till 1918 hade det blivit "*en sammansmältning*" av Ryssland och Ukraina, vilket skulle ställa till problem efter 1991 då Sovjetunionen upplöstes. Friheten för Ukrainas del varade bara fram till 1918. Efter freden i Paris då Tyskland besegrats kunde röda armén återta alla sina domäner.

Halvön Krim, som erövrades av den ryska kejsarinna Katarina II från turkarna, skulle komma att spela en stor roll i historien. Krim var en del av Ryssland, men 1954 skänktes halvön till Ukraina av den dåvarande ryske presidenten Chrusjtjov till "*åminnelse av den så kallade återföreningen 1654*"

År 1992 skapades *Oberoende Staters Samväldet (OSS)* som var en federation mellan Ryssland, som nu bytt namn till Ryska Federationen, Ukraina och Vitryssland. De militära styrkorna inom OSS tillhörde ryska federationens eftersom de enskilda länderna inte hade några egna militära styrkor.

1993 skulle formen för medlemskap ratificeras. Den stadgade att staterna skulle erkännas som en enda enhet alltså bilda ett nytt Sovjetunionen. Det ryska språket skulle bli huvudspråk och det enda officiella språket i samorganisationen.

Ukraina skrev aldrig på detta utan valde att 2018 lämna medlemskapet i protest mot bristen på stöd i frågan om annekteringen av Krim och de östra utbrytarområdena.

Den största stöttestenen var Svarta havsflottan. Ukraina hade krävt att flottan skulle delas mellan Ukraina och Ryska Federationen, eftersom flottbasen låg i Ukraina. När detta skedde protesterade manskapen på fartygen och i staden Sevastopol, där det övervägande bodde ryssar, som inte ville tillhöra Ukraina.

Då började problemen som ledde till Majdanupproret 2013, avsättningen av den ryskvänlige presidenten, som vägrade skriva under ett frihandelsavtal med EU samt upproret på Krimhalvön, som med hjälp av rysk militär ledde till annekteringen 2014.

Ryssland stödde också militärt ett uppror i de östliga regionerna kring Donetsk och Luhansk. Ryska Federationen förklarade dessa områden som självständiga stater, trots att områdena var en del av Ukraina.

Kriget började nog på allvar genom byggandet av bron mellan ryska fastlandet och södra Krim 2018.

Så sent som den 2 februari 2022 hävdade Rysslands president Vladimir Putin att Ukraina är ett påhitt och att landet inte existerar utan är en del av Stor Ryssland och att befolkningen består av ryssar, sedan 1000 år tillbaka.

Året innan i februari 2021 skrev presidenten i en artikel att samtliga ukrainare i själva verket är ryssar och att det inte fanns någon ukrainsk nation. Den artikeln presenterades sedan vid ett möte i FN:s säkerhetsråd senare samma år samtidigt som Ryssland ställde tre ultimata krav till USA och Nato:

Samtliga medlemsländer, som tillhört Sovjetunionen skulle dra tillbaka sina medlemskap i Nato, inga fler länder skulle tillåtas bli medlemmar och i synnerhet gällde det Ukraina vars befolkning utgjordes av ryssar, som till varje pris måste skyddas gentemot västmakterna. Om inte Rysslands krav tillgodosågs skulle man vidta ”militärtekniska åtgärder”.

Samtliga krav avslogs med hänvisning till att det var upp till varje medlemsland att själva fatta sådana beslut. De flesta länder i väst hade ända sedan 2014 förgäves via diplomatiska samtal försökt förmå Ryska Federation att avstå från sina fientliga handlingar gentemot Ukraina.

Den 24 februari 2022 angrep Ryssland Ukraina norrifrån via Belarus och från Ryssland i öster samt från Svarta havet i söder via Krimhalvön. De rebellkontrollerade utbrytarregionerna förklarades som självständiga republiker av Ryssland. En fullskalig invasion blev ett faktum, ett krig som pågår än idag.

Kristina Wennerlund Eriksson
Lars Lindskog

Referenser:

Ryssland – ett annat Europa - Historia och samhälle under 1000 år.

(utgiven av Sveriges Utbildningsradio AB / SNS förlag 1995 ISBN 91-26-95300-5)

Ukraina och den Ryska Federationen (Svenska Dagbladets Historiska Sidoarkiv, Svenska Historiska Föreningen)

Artiklar och intervjuer om det aktuella läget (Radio FreeEurope / Radio Liberty)

Rundvandring på Radiomuseet

En verkligen professionellt gjord film skapad av journalisten Yuriy Novostavskiy från Ukraina i augusti 2017 under ett besök på Radiomuseet. Här är länken och filmen:

https://www.youtube.com/watch?v=Q8_TIM2rbPM

Yuriy Novostavskiy

yuriy@novostavskiy.kiev.ua

Radiomuseet på youtube

Här finns antennbytet och andra sevärda youtubefilmer

Genom åren har det tillkommit en rad med youtubefilmer från Radiomuseet, som Viktor Ohlsson har lagt in lätt åtkomliga från vår hemsida eller direkt via denna länk:

<https://radiomuseet.se/youtubefilmer-om-radiomuseet-i-goteborg/>

Radiomuseets youtubekanal

På Radiomuseets nya youtubekanal återfinner man bl. a. GP:s åtta minuter långa och rejält påkostade nyårsfyrverkeri, helt suveränt filmad av Viktor Olsson.

<https://www.youtube.com/@radiomuseet3586>

Kom med och bli medlem

Bli medlem i Radiohistoriska föreningen som driver Radiomuseet i Göteborg!

Här är länken:

<https://radiomuseet.se/medlemskap/bli-medlem-i-radiohistoriska-foreningen-i-vastsverige/>

Hur bildades Radiomuseet i Göteborg?

Föreningen Amatörradiohistoriska föreningen i Västsverige bildades vid en av SSA, Föreningen Sveriges Sändare Amatörer, anordnad konferens på Industrimuseet i Göteborg 1983-12-03.

Initiativtagare till föreningen var Ulf Sjödén, Erik Bergsten och Bo Stjernberg, samtliga radioamatörer. De kontaktade Industrimuseets dåvarande chef Ingegerd Särilvik, chefen för Televerket Radio i Västra Sverige Edgar Tobiasson, Veine Andersson från Tateco, och andra radioamatörer från de västsvenska länen vilka alla ställde sig positiva till förslaget till en amatörradiohistorisk förening.

Föreningens förste ordförande blev Erik Bergsten. Erik var ju känd i hela landet som populär programledare för Tekniskt Magasin i TV som sändes under 30 års från 1957 fram till 1987 då Erik gick i pension.

Museet fick sin första utställning i Göteborgs Industrihistoriska Museums lokaler vid Åvägen 24 på Gårda. När så detta museum år 1993 gick upp i Göteborgs stadsmuseum fick Radiomuseet söka sig andra lokaler och det blev på Lindholmen och Anders Carlssons gata 2. Eftersom det nya museets verksamhet breddades till att omfatta även rundradio, television, fartygsradio, militärradio och mätinstrument byttes namnet till Radiohistoriska föreningen i Västsverige. Invigningen av det nya museet ägde rum den 5 mars 1994.

Lars Lindskog
lars@lalind.se

Här några glimtar från invigningen av Radiomuseet för 29 år sedan

Carl-Axel Wannerskog intervjuas i västnytt på Radiomuseets invigningsdag 1994-03-05
https://youtu.be/_VLpgn45IW0

Robert Wallander intervjuas dagen före invigningen
https://youtu.be/YE8TihSIL_A

Hans Börjesson intervjuas dagen innan invigningen
<https://youtu.be/TXKF3ZiONo0k>

Lästips

Radio som hobby

I denna nyutkomna bok tar Torsten Langvig in läsaren i radions spännande värld. Den inleds med en allmän orientering om de olika tekniker som har använts genom tiderna. Den beskriver radiorörets funktion liksom övriga komponenter, som ingår i varje äldre radio. Det finns även ett kapitel om felsökning i en radio. Boken avslutas med radiotekniska begrepp och storheter. Denna bok är lättläst och den perfekta introduktionen för vetgiriga personer som snabbt vill orientera sig i radioteknik. . Bokens pris är pris är 149:- + frakt 60:- och kan beställas via bl.tursten@gmail.com. Ange antal, namn och leveransadress.

Lars Lindskog

Härliga Lärorika 50-tal

Svordomar på plastband när radion var ung

Hur var det att göra radioprogram på den gamla goda tiden? Både knepigt och fröjdefullt enligt en nyutkommen bok, Radiotider av Gösta Blixt.

Manuset till Radiotider låg i en låda i 30 år innan det nu publicerats. Gösta Blixt arbetade med radio för barn och ungdom under dess storhetstid på 50-talet. Han ger en bild av en härlig pionjärtid, där tekniska svårigheter var till för att övervinnas.

Det fanns en enda radiokanal i Sverige, som alla lyssnade på. Direktsända program från Radiotjänsts studio var det som gällde. Att spela in någon annanstans var ett stort företag som krävde inspelningsbil och tekniker. Först spelades in på lackskivor men sedan kom magnetband av plast, som kunde klippas och redigeras. Det var en revolution, men banden var dyra och måste hushållas med.

När Gösta för skolradion skulle göra en intervju med den dåtida kändisen Starke Arvid Andersson, lyckades han utverka magnetband. Det var tur eftersom Arvid svor i varje mening. Svordomarna klipptes bort men sparades på ett särskilt band. Banden förväxlades och det var svordomarna som spelades upp för Sveriges skolbarn.

När Gösta Blixt skriver om inspelningar han minns passerar många kända namn revy men han lyfter också fram medarbetare i det fördolda, till exempel sekreterare och tekniker som förblev okända för radiolyssnarna.

En högaktuell programidé som kläcktes på den tiden är Adventskalendern. Och när Gösta Blixt efter radiotiden blev barn-TV-chef, tog han beslutet att fortsätta sända Kalles Ankas jul på julafton i TV. Programmet var ifrågasatt på den tiden men Göstas egna barn fick ett avgörande ord med i laget – till Kalles favör. Det är fröjd och pionjärglädje över de gamla radiotiderna. Gösta Blixt saknade dock någon gång sitt älskade tidigare jobb som skollärare på landet. Och det han verkligen ångrade var att han filade bort sin breda värmländska när han kom till radion.

Boken är publicerad av Göstas dotter Margareta Beckerus via Förlags AB Björnen och kan där köpas för 140:- www.bjornen.se .

Inspelningsbil

Radion i mitt liv

Under sommarmötet den 11 juni 2022 presenterade Elin Franzén sin avhandling som handlar om radiolyssnandet och bygger på omkring 200 personers förmedlade radioerfarenheter. Som medlem i Radiohistoriska föreningen kan du gå in via Radiomuseets hemsidan och lyssna till föredraget.

Hennes bok kan laddas ned i pdf-format via följande adress:

http://mediehistorisktarkiv.se/wp-content/uploads/2021/10/franz%C3%A9n_radio.pdf

Om boken inte kommer upp direkt så ligger den under **Oktober 2021** i arkivet

Svensksändarna

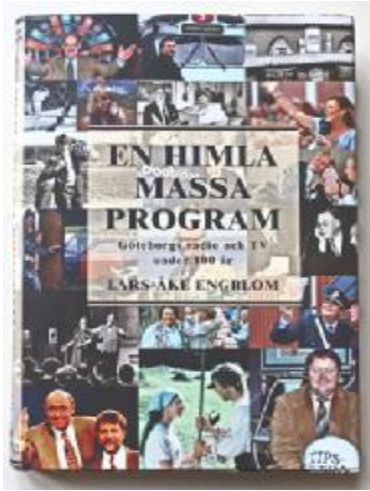
Denna bok sammanställd av Stig Granfeldt handlar om radiosändningar på svenska från utlandet. Boken är utgiven av Sveriges DX-förbund med stöd av bl.a. Johan Berglunds minnesfond och Radiostiftelsen.

Radiosändningarna på svenska som hade sin höjdpunkt på 50, 60 och 70-talen har idag upphört helt och hållet. Man skulle kunna tro att motsvarande program skulle ha ersatts av internetsändningar, men så är inte fallet. Information från utlandet förmedlas numera av utrikeskorrespondenter från våra svenska dagstidningar och etermedier och inte av ländernas egna nyhetsförmedlare.

För 300:- erhåller man medlemskap i Sveriges DX-förbund + denna bok samt medlemstidningen DX-Aktuellt i pdf-format. Önskas medlemstidningen DX-Aktuellt i pappersformat är priset 375:- Detta går att beställa här:

https://dxkop.sdx.se/?fbclid=IwAR0gnozJNwCtJmt58iFp_OzahSxYNIjPBAnfLV21ZI8sFrpBMLu0fHCz-G4

Radio och TV från Göteborg

I en spännande bok skildrar Lars-Åke Engblom Göteborgs Radio och TV under 100 år. Boken som är på 264 sidor berättar om vad som hände inom detta område alltsedan 1920-talet fram till våra dagar och det är verkligen otroligt mycket.

Lars-Åke Engblom har arbetat som journalist och producent vid SR/SVT i Göteborg och var under åren 2002-2010 professor i medie- och kommunikations- vetenskap vid Jönköpings högskola.

Boken är utgiven av Universus Academic Press år 2020 och finns att köpa via Adlibris för 240:-

Radiotjänst 1925-30

Artikel av Peter Dahlén, professor i medievetenskap vid universitetet i Bergen, som handlar om de första åren då radioprogrammen inte kunde spelas in utan allt fick sändas direkt.

https://www.nordicom.gu.se/sites/default/files/kapitel-pdf/dahlen_0.pdf

Denna förening är värd en stor eloge för att ha skannat in många ovärderliga radiotekniska tidsskrifter från 1920- och 30-talen d.v.s. just den tid då rundradion utvecklades explosionsartat och då även icke tekniska tidningar informerade om hur man själv kunde lösa sitt behov av att kunna lyssna på rundradiosändningar från när och fjärran till en överkomlig kostnad.

Idag har AEF skannat in tidskrifter ända fram till sekelskiftet.

<https://www.aef.se/Amatortidningar/Amatortidningar.htm>

Museibutiken

Bo Carlsson, som är ansvarig för museibutiken på Radiomuseet, finns normalt tillgänglig under eftermiddagar, vardagar. På onsdagar är det öppet 13-17. Andra tider kommer affären bara att kunna öppnas om det finns funktionärer som har tid att vara med.

Bo Carlsson

bo.carlsson@bredband2.com

Telefon: 070-630 75 68

Stenkakor till salu

Radiomuseet har åter fått in många 78-varvsskivor. Vi arkiverar och registrerar dessa i vår databas där de är sökbara, Antalet registrerade skivor är idag är 3050 stycken. De dubbletter vi får in säljer vi för 20:- per styck.

Hela samlingen med 78-varvsskivor är sökbara i databasen:

<https://radiomuseet.se/radiomuseets-databaser/>

De 78-varvsskivor som ligger ute till försäljning kan sökas via

<https://radiomuseet.se/78-varvsskivor-till-salu/>

Dessutom har vi ett flertal dubbletter på 78-varvsskivor som tillhör arméstabens kurs i radiosignalering (morse). Dessa skivor skänker vi bort om det om någon som vill ha dem hör av sig. Annars kommer de att kastas senare i vår.”

OBS:

Vi sänder inga grammofonskivor per post utan dessa måste avhämtas på museet.

Vi lägger inte ut inspelad musik av upphovsrättsliga skäl men den kan avnjutas via vår besöksdator på museet.

Viktor Ohlsson

viktor.ohlsson@von.pp.se

Dubblettböcker från biblioteket till salu

Det finns en lång rad dubblettböcker till salu billigt på Radiomuseets bibliotek. Du återfinner dessa via följande länk:

<https://radiomuseet.se/bocker-till-salu/>

Allt kan beställas via info@radiomuseet.se eller direkt från mig.

Lars Quiding

larsq@bahnhof.se

Hjälp med reparationer

Christer Aronsson i Lindome

Jag driver sedan starten 1981 min firma, Lindome Radio & TV-service, i Lindome söder om Mölndal och utför reparationer och service på det mesta inom elektronik, Jag har stor erfarenhet av äldre och nyare radioapparater, stereo, HiFi, skivspelare, bandspelare, video, PA och gitarrförstärkare men reparerar inte platt-TV.

Tel: 031-795 31 10, Mobil: 0736-743103, E-post: lindome.radio@telia.com

Mats Larsson i Väröbacka

Mats Radio & TV Service utanför Varberg. Företaget arbetar med radio och TV-reparationer. Mats beskriver sig själv som envis och noggrann och vill att allt skall fungera.

Det går att kontakta Mats Larsson via telefon **070 351 47 75** eller via e-post: MRTV@tek.com

KOM ALDRIG MED OANMÄLDA GÄVOR TILL RADIOMUSEET

Electrokit Sweden AB

Elektronikbutik i Malmö, Sverige

Adress: Västkustvägen 7, 211 24 Malmö

Telefon: 040-29 87 60

Svalander Audio AB

Grammofonnålar, pickuper och mycket annat

www.svalander.se

Tema Elektronik

Tema Elektrons butik är belägen på Nordostpassagen 7 i Göteborg, där har den legat alltsedan starten 1983. Under dessa år har vi levererat elektronikkomponenter och alla typer av tillbehör därtill.

Till oss vänder sig företag, skolor, kommun och privatpersoner både via butiken och per postorder. Idag lagerförs 13500 artiklar och hittar du inte vad du söker är du välkommen att kontakta oss - via våra leverantörer har vi tillgång till ett mycket stort antal produkter.

Tema Elektronik Technica AB, Nordostpassagen 7, 413 11 Göteborg Telefon 031-428690,
E-post: magnus@temaelektronik.se Öppettider: vardagar 09:00 – 17.00

Elektrolytkondensatorer mm säljs av

LH Musik & Audio AB

Atlasvägen 55, NACKA

08-718 00 16 Öppet 10-15 vardagar

lhmusik@gmail.com

HIFI Stället

HiFi utrustning, tuners och ljudtillbehör i Göteborg. Medlemmar i Radiomuseet Göteborg erbjuds 20% rabatt på ordinarie sortiment. 031 13 35 35, info@hifistallet.se, <https://www.hifistallet.se/>

Kontakt: Christofer Bengtsson Dahm

Hjälp med mediaöverföringar

Min butik RE*STORED i Spinneriet Lindome har nu ny adress Göteborgsvägen 473 i Kungsbacka. Vi är ombud för Uppsala Bildteknik och kan erbjuda deras tjänsteutbud i Västsverige. Bland Uppsala Bildtekniks kunder finns filmbolag och museum och företaget har fått Bäst i Test av tidningen Ljud & Bild för sin överföring av smalfilm. RE*STORED beräknar pris, hjälper dig till rätt val och transporterar filmerna personligen till och från labbet i Uppsala. Vi överför även videoband, diabilder och ljudband. Företag, föreningar och andra organisationer kan anlita oss för att berätta och visa vad man kan göra med gammal film och varför man inte bör vänta längre. Ta gärna en titt på vår hemsida, ring 0700-928052, e-posta till info@restored.se och besök oss i butiken i Kungsbacka. Den ligger efter Gamla Riksvägen c:a 2 km. från Freeport i riktning mot Lindome. **Sven Östlind Hemsida: www.restored.se**

BEVARA DINA MINNEN!

Överför dina äldre ljud- och videoinspelningar med familj, släkt och vänner till CD eller DVD. Det är ofta en uppskattad present. Vi på Sveriges Ljudmigreringscentrum arbetar med att bevara svenskt kulturarv. Vi hjälper dig gärna att överföra dina inspelningar till CD, DVD eller annat digitalt format för att bevara dem in i framtiden.

PRIS-EXEMPEL 2009

Video till DVD
Har du VHS, VHS-C, SVHS, Hi-8, Video-8 eller filmer i andra format från bröllop, dop, skolavslutningar, resor eller andra aktiviteter som du önskar få överförda till DVD?
PRIS: FRÅN 100 KRONOR/BAND

Ljudinspelningar till CD
Har du ljudinspelningar på kassetband, rullband, tråd, DAT eller annan äldre teknik som du skulle vilja överföra till CD?
PRIS-EXEMPEL: KASSETTBAND 60 MIN TILL CD: 120 KRONOR
RULLBAND TILL CD FRÅN 250 KRONOR

www.ljudmigrering.se

[Migraera = Flytta, Överföra]
Sveriges Ljudmigreringscentrum är ett professionellt kompetens- och spårningscentrum för bevarande av ljud. Vi hjälper till med alla typer av ljudinspelningar, kassetter och rullband. Vi erbjuder även ljudinspelningar till CD och DVD.

SLC
Sveriges Ljudmigreringscentrum
Lindomevägen 473
441 34 Kungsbacka
0700-928052
info@ljudmigrering.se | www.ljudmigrering.se

BGA Videoproduktion

-Ett familjeföretag sedan 1993

bgafotobutik.se | bgafotocenter.se | Skriv ut | Sök på BGA Video

Frågor & svar | Om oss | Prislista | Butiker | Kontakta | Nöjda kunder | Framkalla bilder

Smalfilm/Super 8 / III
DVD/USB

Videoband (VHS)
III DVD/USB

Diabilder/legatlv
III DVD/USB

Ljudband
III CD/USB

Videoband (VHS) till DVD

Låt oss bevara dina bästa minnen

Vi på BGA Videoproduktion AB är experter på att göra om gamla videoband till DVD eller USB-minnen. Varje år vänder sig tusentals familjer till oss för att få hjälp med sina VHS, Hi8 & miniDV. Gör det du också!

Hur du gör för att anlita oss

Vårt motto är att det ska vara enkelt att göra om sina videoband till DVD eller annat digitalt format. Det enda du behöver göra är att ta med dina filmer till vår närmaste butik. På plats i butiken går vi tillsammans med dig igenom allt du behöver veta. Du får alltid ett kostnadsförslag när du lämnar ditt material till oss. -**Hitta närmaste butik**-

Ovanlig bandtyp? Inga problem...

Det spelar ingen roll vad du har för typ av videoband. Vi tar emot (nästan) alla format som har funnits på marknaden.

Exempel på format vi hanterar:

8mm, Betacam SP, Betacam SX, Betamax, Digital8, Digital Betacam, DVCAM, HDV, Hi8, miniDV, MPEG IMX, U-matic, Video8, Video 2000, VHS-C, VHS & S-VHS.

Läs mer...

- Beställningsinformation
- Hi8 till DVD & USB
- Räntefri avbetalning

Frågor?

☎ 010-10 19 160
Vardagar 9 - 18
Lördagar 9 - 15

Vi som svarar på dina frågor

Besök närmaste butik

- Gävle
- Göteborg
- Jönköping
- Malmö

Söker du radioscheman?

Medlemmar hämtar hem inskannade scheman från Radiomuseets hemsida

Serviceinformation finns från följande tillverkare: Luxor, Radiola, Centrum, Kungs, Aga, Concerton samt fartygsradio är nu inskannade och tillgängliga digitalt. Medlemmar i Radiohistoriska Föreningen i Västsverige har full tillgång till informationen via den interna medlemssidan på: <https://radiomuseet.se/intern-medlemssida/>
Login hittar Du på ditt medlemskort.

Om du inte är medlem kan du se hur du blir det via länken nedan:

<https://radiomuseet.se/medlemskap/>

De inskannade servicehandböckerna finns tillgängliga för medlemmar via den interna medlemssidan, men också för övriga via Områden / Rundradio/ Servicehandböcker. De som inte är medlemmar kommer dock inte åt beskrivningar och kretsscheman. För att komma åt dem måste man kunna logga in på den interna medlemssidan.

Nu kan man också söka på serviceinformationen i en sökruta överst på sidan. Där kan man få träff på även det som inte är inskannat. Man kan också begränsa sökningen till inskannat material.

Servicehandböcker

Sök efter serviceinformation. Om "PDF" är markerad får man endast träff på de typer där inskannad information finns.

Fabr: Typ: PDF:

Eller klicka på [pärmarna nedan](#). Där finns endast de typer där det finns inskannade dokument. Beskrivningar och scheman är endast tillgängliga online för medlemmar. Om du inte redan är medlem kan du klicka [här](#) för att se hur du blir det.

Om man vill ha information som inte är inskannad, eller om man inte är medlem, så kan man kontakta museet för hjälp med att kopiera den mot ersättning. För att komma åt inskannade beskrivningar och scheman är medlemskap att rekommendera. Då stödjer du också museets verksamhet.

Nils Pihlgren / Lars Quiding / Viktor Ohlsson

Antique Radios

Schematics, Pictures – För medlemmar I Radiomuseum.

www.radiomuseum.org

En bra holländsk hemsida

För den som söker ett radioschema till en radio så finns det en site där man kan ladda ned ett sådant utan kostnad. Det enda man behöver göra är att registrera sig. Siten innehåller kanske inte så många svensktillverkade apparater men desto flera från kontinenten. <http://www.radiotechniek.nl/>

Scheman från Amerikanska radioapparater

Här hittar man massor av scheman från Amerikanska radiotillverkare

<http://www.nostalgiaair.org/Resources/>

Tipstack till Masse Andersson

Application Notes från Sylvania 1960

https://frank.pocnet.net/other/Sylvania/Sylvania_ElectronTubeApplicationNotes_1960.pdf

Följ Radiomuseet på Facebook

Jeanette Nilsson och Matts Brunnegård är våra två mycket aktiva redaktörer för Radiomuseets faceboksida. Deras inlägg kommer nu även direkt in på Radiomuseets hemsida och kan därigenom nå ändå fler läsare.

Jeanette och Matts kan vi nå här:

Jeanette Nilsson

jeanette62373@hotmail.com

Matts Brunnegård

gjutaren26@gmail.com

Länk till Facebook: <https://www.facebook.com/Radiomuseet-136495834874/>

Nyheter från Radiomuseet

Deadline för julinumret nr 186 är den 15 juni 2024.

Välkommen med bilder, kommentarer och inlägg till Nyheter från Radiomuseet!
Vidarebefordra gärna Nyheter från Radiomuseet till vänner och bekanta.

Sök tidigare nummer av Nyheter från Radiomuseet:

<https://radiomuseet.se/nfr/>

Lars Lindskog

lars@lalind.se

Audionen

Audionen utkommer med fyra nummer per år och distribueras på samma sätt som Nyheter från Radiomuseet via e-post i pdf-format till samtliga medlemmar. De medlemmar som saknar e-postadress får automatiskt Audionen i pappersformat hem till sin brevlåda.

Deadline för Audionen nr 3 / 2024 är den 6 augusti.

Jeanette Nilsson

audionen@radiomuseet.se

Följ Radiomuseet på instagram

Matts Brunnegård ansvarar för Radiomuseets instagramkonto. Har du någon bild till vårt konto så sänd den gärna med en kommentar till mig.

Matts Brunnegård

gjutaren26@gmail.com

Länk till instagramkontot

https://www.instagram.com/radiomuseet_goteborg/

Kloka ord

Norrsken över Göteborg 14 maj 2024

Bild: Melina Lo

Lars Lindskog
Redaktör
lars@lalind.se

Viktor Ohlsson
Webbmaster
viktor.ohlsson@von.pp.se